

УДК 007: 304: 655.55
<https://doi.org/10.28925/2524-2644.2024.188>

Ксенія Сізова,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри лінгводидактики та журналістики,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського

 <https://orcid.org/0000-0002-3269-6343>
 sizovax@gmail.com

Віта Хміль-Чуприна,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
старший викладач кафедри лінгводидактики
та журналістики,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського

 <https://orcid.org/0000-0002-2466-5352>
 hmilchuprinavita@gmail.com

Ksenia Sizova,
Doctor of Philology, Professor,
Head of the Department of Linguistics
and Journalism,
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

Vita Khmil-Chupryna,
PhD in Social Communications,
Senior Lecturer at the Department of Linguistics
and Journalism,
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi
National University

НЕКРОЛОГИ УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ У РЕГІОНАЛЬНИХ ТА ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯХ

OBITUARIES OF UKRAINIAN SOLDIERS IN REGIONAL AND NATIONAL ONLINE MEDIA

АНОТАЦІЯ. Російсько-українська війна актуалізувала жанр некрологу. Повідомлення про загибель військових почали регулярно оприлюднювати в періодичних виданнях, що зумовлює важливість наукового осмислення жанрових модифікацій сучасного некролога, зокрема його структури, стилістики, специфіки залежно від типу видання тощо. На жаль, сучасний некролог поки що залишається поза увагою української журналістської жанрології. Натомість у західному медіазнавстві цей жанр є предметом численних студій. Мета статті полягає у з'ясуванні специфіки некрологу загиблого воїна в українських інтернет-виданнях різних типів і реалізується у таких завданнях: порівняти використання жанру некрологу у всеукраїнських (якісна преса і таблоїди) та регіональних газетних виданнях; дослідити структурні та стилістичні особливості некрологів; привернути увагу до порушень норм журналістської етики під час публікації некрологів. Дослідження сучасних модифікацій некрологу зумовило необхідність застосування системного підходу для всебічного аналізу жанру, компаративного методу та контент-аналізу. Аналіз показав, що некрологи у пресі мають чітку шаблонну структуру. Існують дві основні модифікації некрологу — стисле офіційне і експресивно забарвлене повідомлення, які відрізняються обсягом і стилем. У другій модифікації до названих вище шаблонних елементів додається інформація про особистісні якості полеглого та його родину. Стилю експресивно забарвленого некрологу притаманне використання засобів художньої виразності і стилістичних фігур. Перша модифікація представлена переважно у якісній пресі, друга — у таблоїдних виданнях. Регіональні видання репрезентують обидві модифікації. Обов'язковим для регіональних газет є підкреслення патріотизму загиблих земляків.

Написання некрологів є відповідальним журналістським завданням, адже помилки у цьому процесі не лише негативно впливають на психічний стан рідних та близьких загиблого, а й формують негативні цінності в українському суспільстві.

Ключові слова: некролог; журналістський жанр; інтернет-видання; всеукраїнське видання; регіональне видання; якісна преса; таблоїд.

ABSTRACT. *The Russian-Ukrainian war has actualized the genre of the obituary. Reports of military deaths began to be regularly published in periodicals, which makes it important to scientifically comprehend the genre modifications of the modern obituary, in particular, its structure, style, specifics depending on the type of media, etc. Unfortunately, the modern obituary has so far been neglected by Ukrainian journalistic genre studies. Instead, in Western media studies, this genre is the subject of numerous studies. The purpose of the article is to clarify the specifics of the obituary of a fallen soldier in Ukrainian online media of various types and is realized in the following tasks: to compare the use of the obituary genre in all-Ukrainian (quality press and tabloids) and regional newspaper publications; to study the structural and stylistic features of obituaries; to draw attention to violations of journalistic ethics in the publication of obituaries. The study of modern modifications of the obituary necessitated a systematic approach for a comprehensive analysis of the genre, a comparative method and content analysis. The analysis showed that obituaries in the press have a clear template structure. The obituary has two basic modifications: a brief official and an expressive message, which differ in length and style. In the second modification, information about the personal qualities of the deceased and his or her family is added to the abovementioned template. The style of an expressively coloured obituary is characterized by artistic expression and stylistic figures. The first modification is presented mainly in the quality press, and the second is in tabloid newspapers. Regional newspapers represent both modifications. Regional newspapers must emphasize the patriotism of their deceased countrymen. Writing obituaries is a responsible journalistic task because mistakes in this process not only negatively affect the mental state of the deceased's relatives and friends but also form negative values in Ukrainian society.*

Keywords: obituary; journalistic genre; online media; all-Ukrainian newspapers; regional newspapers; quality press; tabloid; modification of the obituary; brief official obituary; expressive obituary.

© К. Сізова, В. Хміль-Чуприна, 2024

Вступ. Тривала повномасштабна російсько-українська війна актуалізувала такий мало продуктивний раніше жанр журналістики, як некролог. Повідомлення про загибель військових почали регулярно оприлюднюватися у періодичних виданнях, що зумовлює важливість наукового осмислення жанрових модифікацій сучасного некролога, зокрема його структури, стилістики, специфіки залежно від типу видання тощо.

Згідно зі словниковою дефініцією, «некролог — стаття чи замітка з приводу смерті людини, містить відомості про її життя і діяльність» [1, с. 58]. Його прагматична мета полягає у повідомленні про смерть та висловленні співчуття [5, с. 251].

На жаль, сучасний некролог поки що залишається поза увагою української журналістської жанрології: так, у ґрунтовному дослідженні жанрових трансформацій преси у період російсько-української війни А. Шульженко і Н. Рули некролог є лише елементом переліку без характеристики на відміну від інших інформаційних жанрів [8]. Натомість увага до цього важливого з огляду на обставини жанру спостерігається у медіасередовищі, зокрема О. Хромейчук, яка втратила на війні брата, з боєм закидає авторам некрологів загиблих на полі бою шаблонність і неточності [7], хоча, як слушно зауважує В. Улибін, розглядаючи етичні принципи журналістики, «медіа

повинні поважати почуття близьких загиблого» [6, с. 168].

Етика повідомлення про смерть є предметом аналітичних і дорадчих видань [2; 4]. Автори аналітично-довідкового збірника, що узагальнює досвід роботи Комісії з журналістської етики під час війни, із занепокоєнням констатують, що досить часто «новина про поховання бійця ЗСУ може супроводжуватися покликаннями на повідомлення про похорон інших військових у цьому районі чи області або про резонансні смерті мирних мешканців. Це може знецінювати загибель людини, представляти її не як особистість із власною біографією, а як «одиночку статистики», створити враження про «конвеєр смерті», викликати безпорадність у аудиторії» [4, с. 19].

До осмислення специфіки сучасного українського некрологу військового варто, на наш погляд, долучити зарубіжний науковий досвід, зокрема США, військові яких регулярно беруть участь у збройних конфліктах. У західному медіазнавстві цей жанр є предметом численних студій. Газетні некрологи розглядаються як носії колективної пам'яті [10]. Дослідники вважають їх важливим джерелом для визначення цінностей суспільства [13]. Поширеними є корпусний аналіз повідомлень про смерть військовослужбовців Міністерства оборони США, на основі якого науковці роблять висновки про специфіку некрологів в інтернет-виданнях [11],

пропонують шляхи запобігання дистанціюванню та дегуманізації смертей американських солдатів [9], визначають правила подання таких повідомлень [14] з метою дотримання етичних норм [12].

Мета та завдання дослідження. Мета статті полягає у з'ясуванні специфіки некрологу загиблого воїна в українських інтернет-виданнях різних типів і реалізується у таких завданнях: порівняти використання жанру некрологу у всеукраїнських (якісна преса і таблоїди) та регіональних газетних виданнях; дослідити структурні та стилістичні особливості некрологів; привернути увагу до порушень норм журналістської етики під час публікації некрологів загиблих воїнів.

Методологія. Дослідження сучасних модифікацій некрологу зумовило необхідність застосування системного підходу для всебічного аналізу жанру. Окрім загальнонаукових методів, використовувалися компаративний — для порівняння некрологів у виданнях різних типів, а також метод контент-аналізу. Такий комплексний підхід забезпечує проведення всебічного аналізу обраної теми.

Результати й обговорення дослідження. Матеріалом для дослідження стали некрологи часів російсько-української війни у загальноукраїнських виданнях «Українська правда» (якісна преса), «Факти і коментарі» (таблоїд), а також регіональних виданнях «Кременчуцька газета» і «Кременчуцький Телеграф».

В «Українській правді» переважно друкуються некрологи знакових постатей — відомих широкому загалу військових, медійних персон. Тобто цей жанр для видання не є частим. Журналісти видання виробили чіткий шаблон таких матеріалів. Заголовок містить повідомлення про загибель із зазначенням військового чину чи посади воїна (див. рис. 1).

Некролог є чітко структурованим і складається з таких елементів: повідомлення про загибель; джерело; пряма мова; деталі (про дату і час поховання); довідково (етапи військової діяльності). Усі елементи у тексті графічно виділені. Некролог є стислим, а його стиль офіційним, без елементів емоційно-експресивного забарвлення. У некрологах не згадуються родина загиблого, не описуються його особистісні якості, не висловлюється співчуття близьким. Некролог є суто повідомленням про загибель воїна.

Однак іноді видання порушує обраний шаблон. Це можна побачити на прикладі некролога Василя Особи (див. рис. 2). У заголовку навіть не називається ім'я та прізвище героя,

він позиціонується як родич Ірини Фаріон. Це знижує цінність самого загиблого. Не містить некролог і відомостей про військовий шлях і звання Василя Особи, хоча загальновідомою є інформація, що він мав звання старшого солдата та служив мінометником. Світлина, ображена як ілюстрація, також викликає запитання, адже оприлюднювати в некролозі фотографію з дитиною з метою викликати більші емоції, на наш погляд, є не дуже етичним, та до того ж це порушує права дитини. На нашу думку, жодний журналіст не схотів би побачити фотографію власної дитини в подібному контексті.

На фронті загинув головний сержант бригади "Хартія" Олександр Ющенко

ТЕТЯНА ОПІЙНИК — ЧЕТВЕР, 25 КВІТНЯ 2024, 22:54

© 182147

ОЛЕКСАНДР ЮЩЕНКО. ФОТО З СОЦМЕРЕЖ

Під час виконання бойового завдання в районі населеного пункту Долинське Дніпропетровської області загинув головний сержант 13-ї бригади Національної гвардії України "Хартія" Олександр Ющенко.

Джерело: [пресслужба бригади](#), міський голова Луцька Ігор Поліщук в [Telegram](#)

Рисунок 1. Некролог загиблого військового у виданні «Українська правда»

Гонитва за сенсаційністю зіграла злий жарт з виданням. Некролог виглядає непрофесійним та дещо цинічним.

Некрологи у газеті «Факти і коментарі» значно відрізняються. Передусім, видання друкує їх регулярно (щодня) і обирає за героїв звичайних військових з різних областей України. Структура некрологів є аналогічною, тільки структурні елементи не виділяються графічно. Відрізняються некрологи у виданні обсягом (вони є більш розлогими) і стилем, який є експресивно забарвленим.

Ось як виглядає типовий заголовок некролога у виданні: «*Осиротіли дві донечки: на Донеччині поліг десантник з Чернігівщини*» (Факти і коментарі, 11.09.2024). Використання

інверсії, демінутиву, експресивного *поліг* замість нейтрального *загинув* мають на меті максимально вплинути на емоції читачів, викликати жалість.

На війні загинув зять Ірини Фаріон

РОМАН ПЕТРЕНКО — НЕДІЛЯ, 6 ЖОВТНЯ 2024, 13:53

© 99500

ФОТО: СЕМЧИШИН

Чоловік доньки Ірини Фаріон Василь Особа загинув на війні з російськими загарбниками.

Джерело: донька Фаріон Софія Семчишин та лідер партії "Свобода" Олег Тягнибок у Facebook

Пряма мова Семчишин: "Горіть у печлі, покидьки!

Василя Особу вбито!

Моя любов".

Рисунок 2. Некролог Василя Особи у виданні «Українська правда»

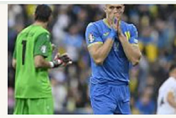
Стиль викладу матеріалу є також емоційно забарвленим, насичений засобами художньої виразності (метафори, епітети) та стилістичними фігурами (паралельні конструкції, ритмізація прози):

Чернігівщина простилася ще з одним захисником. Менська громада провела в останню земну дорогу загиблого бійця Володимира Пустовойта. Воїн поліг 27 вересня в Донецькій області внаслідок атаки противника. Без сина лишилася мати, овдовіла дружина, осиротіло двоє малих дітей, рідні втратили брата. Захиснику у серпні тільки виповнилось 33 роки (Факти і коментарі, 11.09.2024).

При цьому щемливе повідомлення про трагічну загибель героя розміщується у стрічці новин поряд з порадою щодо чистоти та спортивними новинами (див. рис. 3).

Знов медіа десакаралізує подвиг і смерть, ставлячи їх в один рядок з розвагами і побутовими дрібницями. До речі, «Факти і коментарі» нехтують рекомендаціями Комісії з журналістської етики, розміщуючи під некрологом посилання на інші подібні матеріали: *Раніше «ФАКТИ» повідомляли про загибель на Донеччині*

гранатометника з Прикарпаття Євгена Пасічника. А під Покровськом загинув воїн з Черкащини Андрій Сікало (Факти і коментарі, 11.09.2024). Смерть у такий спосіб перетворюється з надзвичайної події на щось звичайне і звичне.

Де дивитись онлайн Україна — Грузія: розклад трансляцій та ставки букмекерів на матч Ліги націй

Перед грою в Познані команда Реброва втрапила вісім футболістів

21:02 — 11.10.2024

Допоможуть оцет та ефірні олії: як позбутись неприємних запахів у вбиральні

Головне — чистота у вбиральні, адже ефірні олії та туалетні спреї не маскують сморід

20:34 — 11.10.2024

Осиротіли дві донечки: на Донеччині поліг десантник з Чернігівщини

Володимиру Пустовойту тільки виповнилось 33 роки

Рисунок 3. Некролог загиблого військового у стрічці новин газети «Факти і коментарі»

Регіональні видання «Кременчуцький телеграф» і «Кременчуцька газета» репрезентують обидві модифікації некрологу (сухий офіційний та експресивно забарвлений). Хоча подані нижче матеріали належать до одного журналістського жанру, розміщені у одному виданні і мають у заголовку слово *загинув*, побудовані вони у стилістичному відношенні по-різному.

Перший некролог (рис. 4) витримано в офіційному, дещо сухому стилі. Заголовок розповідає про факт загибелі. Фотографію підібрано з особистого архіву — на ній чоловік у цивільному одязі, це фото з мирного життя. У тексті загиблий називається *Лебідь Олексій Леонідович*, як у документах — спочатку прізвище, потім ім'я та по батькові.

Другий некролог (рис. 5) має зовсім іншу стилістику. У заголовку додане експресивну обставину у *запеклому бою*. Військовий і в заголовку, і в тексті називається *Геннадій Сова* (спочатку ім'я, а потім прізвище, без по батькові). Також у тексті наводиться позивний загиблого. Текст некролога починається із компліментарного звернення *Ти завжди був спокійним, сміливим, впевненим, розумним командиром, відкритою людиною*. На світліні чоловік представлений у військовій формі, мабуть, у фронтівій обстановці. Такий некролог набагато повніше розкриває особистість героя.

Кременчук, Воїни світла

Загинув військовий Олексій Лебідь з Поток Кременчуцької громади

6.10.2022, 12:31 Переглядів: 1 882

Вічна пам'ять Герою

25 вересня на Краматорському напрямку Донецької області загинув лейтенант Лебідь Олексій Леонідович 26.02.1985 р.н. Чоловік мешкав у Потоках Кременчуцької громади.

— Олексій був життєрадісним, молодим чоловіком, батьком, сином, мав багато планів та мрій. На жаль клята війна забирає найкращих. Глибоко сумуємо та

Рисунок 4. Некролог в офіційному стилі у виданні «Кременчуцький телеграф»

«Кременчуцька газета» тяжіє до експресивно забарвленого некрологу. Повідомлення про загибель, подане на рис. 6, не містить у заголовку імені загиблого, натомість вказується, що він козацького роду. Заголовок побудований на протиставленні: герой загинув, але своєю смертю врятував побратимів.

Світлина, якою ілюстровано матеріал, показує не обличчя загиблого, а кадри з прощання: військові виносять з Міського палацу культури труну з героєм, вкриту українським прапором. На світлині можна побачити військових із зброєю, які проводжають бойового друга в останній шлях. Варто зазначити, що у тексті говориться, що загиблий захищав державу. Вибір слова *державу*, а не *Україна, країна, Батьківщина, рідна земля, рідний край* говорить про намагання автора тексту зробити стиль некролога більш піднесеним.

Інтегральним для некрологів у регіональній пресі є фокус на патріотизмі. На цю особливість журналістських матеріалів, що формують образ воїна, звертає увагу А. Гудзь, яка зазначає,

Кременчук, Воїни світла

У запеклому бою на Херсонщині загинув офіцер Геннадій Сова з Кременчука

4.09.2022, 10:01 Переглядів: 5 425

Ти завжди був спокійним, сміливим, впевненим, розумним командиром, відкрито людиною

2 вересня у боях за Херсонщину загинув офіцер з Кременчука Геннадій Сова. Майор з позивним «Психолог» з початку повномасштабної російсько-української війни одразу виїхав до України, адже знаходився на заробітках за кордоном. Сміливий, пішкчий, відкритий та спокійний командир

Рисунок 5. Некролог з елементами експресії у виданні «Кременчуцький телеграф»

що «наріжною ідеєю контенту є відданість чоловіків військовій справі, здатності йти на самопожертву та ризик» [3, с. 177]. У некролозі неодмінно підкреслюють мужність і жертвенність земляків, їхню готовність віддати життя за рідну землю.

Висновки та перспективи подальших пошуків. В умовах російсько-української війни некролог став досить продуктивним жанром журналістики, адже повідомлення про загибель військових набуло актуальності. Аналіз загальноукраїнських і регіональних видань показав, що некрологи у пресі мають чітку шаблонну структуру (повідомлення про загибель, джерело, пряма мова, інформація про церемонію поховання, відомості про військову діяльність загиблого). Існують дві основні модифікації некрологу — стисле офіційне і експресивно забарвлене повідомлення, які відрізняються обсягом і стилем. У другій модифікації до названих вище шаблонних елементів додається інформація про особистісні якості полеглого та його родину. Стилю експресивно забарвленого некрологу притаманне використання засобів

Загинув, але врятував побратимів: Кременчук сьогодні прощається із військовим з козацького роду

16 серпня 2022 13:00

"Так трапилось, що він загинув 11 серпня 2022 року в Донецькій області, під Новомихайлівкою. Вони напали на ворожу ДРГ".

Сьогодні у Кременчуці прощаються із воїном, який захищав нашу державу, Валерієм Тригубом (позивний «Козак»).

Він пішов добровольцем і служив ДУК «Правий сектор». Попрощатися із другом «Козаком» приїхали його побратими.

Рисунок 6. Некролог з елементами експресії у виданні «Кременчуцька газета»

художньої виразності і стилістичних фігур. Перша модифікація представлена переважно у якісній пресі, друга — у табloidних виданнях. Регіональні видання репрезентують обидві модифікації. Обов'язковим для регіональних газет є підкреслення патріотизму загиблих земляків.

Написання некрологів є відповідальним журналістським завданням, адже помилки у цьому процесі не лише негативно впливають на психічний стан рідних та близьких загиблого, а й формують негативні цінності в українському суспільстві. Вибір невдалих формулювань чи технічних рішень щодо розміщення матеріалів створює ефект зневаги до воїнів, нівелювання сенсу їхньої загибелі, тобто призводить до викривлення ціннісних орієнтацій аудиторії медіа. Вважаємо необхідним широке фахове обговорення правил написання некрологів з метою запобігання порушень принципів журналістської етики.

Варто зазначити, що це дослідження є першим кроком до всебічного аналізу жанру, який, на жаль, стає все продуктивнішим. Перспективи подальших досліджень жанру некрологу в інтернет-виданнях вбачаємо в аналізі більшої кількості некрологів, тобто у розширенні переліку досліджуваних видань з метою підвищення достовірності зроблених висновків. Також

перспективним напрямом вважаємо порівняння українських некрологів із зарубіжними, передусім англomовними аналогами.

Список використаної літератури

1. Бідзіля Ю. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті. Ужгород: Закарпаття, 2007. 224 с.
2. Висвітлення конфлікту на Сході в українських медіа. Спеціальний звіт. К., ГО «Детектор медіа». 2016. 19 с.
3. Гудзь А. В. Жанрово-тематичні особливості контенту, який формує образ воїнів-захисників та захисниць України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Т. 35 (74). № 1. Ч. 2. С. 173–179. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.1.2/29>
4. Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні. З досвіду роботи Комісії з журналістської етики: Аналітично-довідковий збірник / За заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куц, М. Дворового, О. Погорелова. Видання друге, доповнене. К., 2023. 138 с.
5. Стрій Л. І. Некролог і співчуття як мовленнєві жанри ритуального політичного дискурсу. *Записки з українського мовознавства*. 2016. № 3. С. 249–255. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2016.23.130078>
6. Улибін В. Етичні принципи журналістики в оприлюдненні матеріалів про жертв війни. *Інтегровані комунікації*. 2024. № 1 (17). С. 161–170. <https://doi.org/10.28925/2524-2644.2024.1721>
7. Хромейчук О. Український некролог. Як слід пам'ятати загиблих у війні на Донбасі? *Open Democracy*. 2019. URL: https://www.academia.edu/40841187/Open_Democracy_14_October_2019 (дата звернення: 11.09.2024).
8. Шульженко А. С., Рула Н. В. Жанрове різноманіття на сторінках вітчизняних інформаційних агентств у період повномасштабної російсько-української війни. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Т. 33 (72). № 4. Ч. 2. С. 288–292. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.4.2/47>
9. Askildson L. Discoursal & Generic Features of U.S. Army Obituaries: A mini-corpus analysis of contemporary military death announcements. *Language, Meaning and Society*. 2007. Vol. 1. Pp. 77–106. URL: https://minio.la.utexas.edu/webeditor-files/anthropology/pdf/4askildson_lms2007.pdf (accessed: 01.10.2024)
10. Fowler B. *The Obituary as Collective Memory*. New York: Routledge, 2007. <https://doi.org/10.4324/9780203015964>
11. Hume J., Bressers B. Obituaries online: new connections with the living—and the dead. *Omega*. 2010. Vol. 60. Iss. 3. Pp. 255–271. <https://doi.org/10.2190/OM.60.3.d>
12. Pajar I. Soldier's Death and the Logic of Sacrifice. *Studies across Disciplines in the Humanities and Social Sciences*. 2015. Vol. 19. Helsinki: Helsinki Collegium for Advanced Studies. Pp. 179–201. URL: https://www.libraryofsocialscience.com/assets/pdf/Soldiers_Death.pdf (date of access: 03.10.2024)
13. Taussig D. Your story is our story: Collective memory in obituaries of US military veterans. *Memory*

Studies. 2017. Vol. 10. Iss. 4. Pp. 459–473. <https://doi.org/10.1177/1750698016653441>

14. Williams M. N., Nichols. Q. L. Military Families Coping with Death, Dying and Grief Issues. *Advances in Social Sciences Research Journal*. 2017. Vol. 4. Iss. 5. Pp. 1–12. <https://doi.org/10.14738/assrj.45.2798>

References

1. Bidzilia, Y. (2007). *Slovník zhurnalista: Termíny, mas-media, postati*. Uzhhorod: Zakarpattia.

2. Vysvitlennia konfliktu na Skhodi v ukrainskykh media: Spetsialnyi zvit. (2016). Kyiv: HO «Detektor media.»

3. Hudz, A. V. (2024). Zhanrovo-tematychni osoblyvosti kontentu, yakyi formuie obraz voyniv-zakhysnykiv ta zakhysnyts Ukrainy. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka*, 35(74), 1–2, 173–179. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.1.2/29>

4. Samorehuliatsiia ukrainskykh media pid chas dii voiennoho stanu v Ukraini: Z dosvidu roboty Komisii z zhurnalistyky etyky: Analychno-dovidkovyi zbirnyk (2023). Za zah. red. L. Kuzmenko, L. Kushch, M. Dvorovoho, & O. Pohorelova. (2nd ed.). Kyiv.

5. Striy, L. I. (2016). Nekroloh i spivchuttia yak movlennievi zhanry rytualnoho politychnoho dyskursu. *Zapysky z ukrainskoho movoznavstva*, 3, 249–255. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2016.23.130078>

6. Ulybin, V. (2024). Etychni pryntsypy zhurnalistyky v oprylyudnenni materialiv pro zhertv viiny. *Intehrovani komunikatsii*, 1(17), 161–170. <https://doi.org/10.28925/2524-2644.2024.1721>

7. Khromeichuk, O. (2019). Ukrainskyi nekroloh. Yak slid pamiataty zahybylykh u viini na Donbasi? *Open Democracy*.

Retrieved September 11, 2024, from https://www.academia.edu/40841187/Open_Democracy_14_October_2019

8. Shulzhenko, A. S., & Rula, N. V. (2022). Zhanrove riznomanittia na storinkakh vitchyznianskykh informatsiinykh ahentstv u period povnomasshtabnoi rosiisko-ukrainskoi viiny. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka*, 33(72), 4, 288–292. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.4.2/47>

9. Askildson, L. (2007). Discoursal & generic features of U.S. Army obituaries: A mini-corpus analysis of contemporary military death announcements. *Language, Meaning and Society*, 1, 77–106. Retrieved October 1, 2024, from https://minio.la.utexas.edu/webeditor-files/anthropology/pdf/4askildson_lms2007.pdf

10. Fowler, B. (2007). *The obituary as collective memory*. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203015964>

11. Hume, J., & Bressers, B. (2010). Obituaries online: New connections with the living—and the dead. *Omega*, 60(3), 255–271. <https://doi.org/10.2190/OM.60.3.d>

12. Pajar, I. (2015). Soldier's death and the logic of sacrifice. *Studies across Disciplines in the Humanities and Social Sciences*, 19, 179–201. Helsinki: Helsinki Collegium for Advanced Studies. Retrieved October 3, 2024, from https://www.libraryofsocialscience.com/assets/pdf/Soldiers_Death.pdf

13. Taussig, D. (2017). Your story is our story: Collective memory in obituaries of U.S. military veterans. *Memory Studies*, 10(4), 459–473. <https://doi.org/10.1177/1750698016653441>

14. Williams, M. N., & Nichols, Q. L. (2017). Military families coping with death, dying, and grief issues. *Advances in Social Sciences Research Journal*, 4(5), 1–12. <https://doi.org/10.14738/assrj.45.2798>

Надіслано до редакції 14.10.2024 р.